

Poctivý obchodní styk

Porušení zásad poctivého obchodního styku je nutno zkoumat v každém případě ve vazbě na jeho konkrétní okolnosti. Vzniknou-li zúčastněným osobám proti sobě práva (a odpovídající povinnosti) z navzájem různých právních titulů, není zneužitím práva, pokud se jedna ze stran svých nároků domáhá, i když druhá strana svá práva neuplatňuje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 4388/2007, ze dne 15.12.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce P. P., zast. JUDr. J. S., advokátem, proti žalovanému J. Š., vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 15 C 434/2004, o zaplacení částky 94.387,20 Kč s příslušenstvím, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. května 2007, č. j. 35 Co 746/2005-68, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. května 2007, č. j. 35 Co 746/2005-68, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v České Lípě (dále též „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 26. 5. 2005, č. j. 15 C 434/2004-47, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 94.387,20 Kč, smluvní pokutu 60.000,- Kč a náhrady nákladů řízení ve výši 7.037,- Kč, a to vše do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku (odst. I výroku), dále zamítl žalobu v rozsahu nároku na smluvní úrok z prodlení ve výši 1 % denně z částky 15.731,- Kč od 31. 7. 2003 do zaplacení, z částky 15.731,- Kč od 31. 8. 2003 do zaplacení, z částky 15.731,- Kč od 30. 9. 2003 do zaplacení, z částky 15.731,- Kč od 31. 10. 2003 do zaplacení, z částky 15.731,- Kč od 30. 11. 2003 do zaplacení, z částky 15.731,- Kč od 31. 12. 2003 do zaplacení a dále v rozsahu nároku na úrok z prodlení ve výši 0,03 % denně od 1. 1. 2004 z částky 60.000,- Kč do zaplacení a 0,03 % denně od 1. 1. 2004 z částky 94.387,- Kč do zaplacení (odst. II výroku); soud prvního stupně dále přikázal účtárně soudu prvního stupně vrátit žalobci přeplatek soudního poplatku ve výši 1.605,- Kč (odst. III výroku).

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci jako soud odvolací rozsudkem ze dne 10. května 2007, č. j. 35 Co 746/2005-68, změnil rozsudek soudu prvního stupně v odst. I výroku ve věci samé tak, že žalobu na zaplacení částky 94.387,20 Kč a smluvní pokuty ve výši 60.000,- Kč zamítl s tím, že rozsudek soudu prvního stupně v odstavcích II a III výroku zůstává nedotčen; odvolací soud dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud zejména uvedl, že nemá výhrady ke skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, že mezi původním leasingovým nájemcem P. P. a žalovaným, za účasti (a se souhlasem) pronajímatele C., s. r. o., došlo dne 2. 7. 2003 k postoupení veškerých práv a převedení veškerých závazků vyplývajících z leasingové smlouvy ze dne 22. 8. 2001 na žalovaného. V bodě VII dohody ze dne 2. 7. 2003 bylo uvedeno, že technický průkaz vozidla byl předán pronajímatelem žalovanému a ten se zavazuje předložit pronajímateli do čtrnácti dnů ode dne podpisu této dohody technický průkaz vozidla, v němž bude registrován žalovaný jako držitel vozidla s tím, že majitelem vozidla zůstává i nadále pronajímatel. Při jednání odvolacího soudu žalovaný uvedl, že osvědčení o registraci silničního motorového vozidla a přípojného vozidla (tzv. „malý technický průkaz“) mu bylo předáno až 14. 7. 2003, což potvrdil i žalobce. Z listiny nazvané „smlouva o finančním vyrovnání při

převodu dopravního prostředku ze dne 14. 7. 2003“ vyplývá, že se žalobce s žalovaným dohodl, že nabyvatel (žalovaný) uhradí předávajícímu (žalobci) celkem 94.387,20 Kč a že se finanční vyrovnání provede v den předání tahače nabyvateli, případně ve splátkách na základě splátkového kalendáře. Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že uzavření smlouvy o finančním vypořádání při převodu dopravního prostředku není v rozporu se zásadou poctivého obchodního styku a že výše úplaty za převod práv a závazků, jakož i zajištění zaplacení této pohledávky je na dohodě stran, avšak po zhodnocení následného chování účastníků po uzavření smlouvy dospěl k závěru, že přiznání nároku žalobce by bylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku podle § 265 obchod. zák., když bylo zjištěno, že ani jedna ze smluvních stran nesplnila svůj závazek spočívající v předání předmětu leasingu dne 14. 7. 2003 a zaplacení částky 94.387,20 Kč. „Osvědčení o technickém průkazu“ bylo dle odvolacího soudu předáno dne 14. 7. 2003 a „velký technický průkaz“ až dne 2. 9. 2003. Vzhledem k tomu, že žalovaný nemohl v důsledku nesplnění povinností žalobcem, spočívajících v předání předmětu leasingu s veškerým příslušenstvím žalovanému, v období od 2. 7. do 2. 9. 2003 předmět leasingu ve sjednaném rozsahu užívat ke své podnikatelské činnosti, by bylo dle názoru odvolacího soudu v rozporu s „poctivým obchodním stykem“, pokud by žalobě vyhověl.

Odvolací soud proto rozhodl tak, jak uvedeno shora.

Dovoláním doručeným soudem prvního stupně dne 7. 8. 2007 napadl žalobce rozsudek odvolacího soudu s tím, že přípustnost dovolání dovozuje z ust. § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a své dovolací námítky podřadil pod dovolací důvod uvedený v ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jsa přesvědčen, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci spočívajícím v tom, že nepředáním technického průkazu nemohl žalovaný předmětné vozidlo užívat, a proto je „žaloba výkonem práva v rozporu s pravidly poctivého obchodního styku“.

V odůvodnění dovolání dále žalobce uvedl, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný měl dohodnuty nějaké přepravy, a kvůli pozdnímu předání příslušných dokumentů žalobcem mu vznikla škoda. Dále uvedl, že v případě, kdy by odvolací soud hodnotil nepředání technického průkazu jako vadu plnění, pak se měl zabývat tím, zda žalovaný uplatnil nějaká práva z odpovědnosti za vady, popř. zda mu z vadného plnění vznikla nějaká škoda. Žalobce zdůraznil, že nebylo postaveno na jisto, jaké smluvní povinnosti žalobce nedostal, když technický průkaz má v držení vždy leasingová společnost jako vlastník a pronajímatel předmětu leasingu a té byl po odhlášení žalobce z evidence předán. Dovolatel upozornil, že v důsledku rozhodnutí odvolacího soudu, který za rozhodnou okolnost vzal porušení smluvních závazků žalobcem, mu bylo odepřeno nejen právo na zaplacení smluvní pokuty, ale i na plnění ze smlouvy odpovídající majetkové hodnotě, které žalobce na žalovaného smluvně převedl.

Závěrem proto dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se, jak plyne z předkládací zprávy soudu prvního stupně a obsahu spisu, k podanému dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání je nutné projednat a rozhodnout o něm podle dosavadních právních předpisů, tj. podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 1. 7. 2009 – dále jen „o. s. ř.“ (čl. II – „přechodná ustanovení“, odst. 12 zák. č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Dále shledal, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou (účastníkem řízení - žalobcem), včas, obsahuje stanovené náležitosti, dovolatel je zastoupen advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř. a jím bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 4 o. s. ř.).

Poté se Nejvyšší soud České republiky zabýval otázkou přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť toliko z podnětu přípustného dovolání lze správnost napadeného rozhodnutí přezkoumat z hlediska uplatněných (způsobilých) dovolacích důvodů.

Odvolací soud rozsudkem změnil k odvolání žalovaného rozsudek soudu prvního stupně v odst. I výroku ve věci samé tak, že zamítl žalobu na zaplacení částky 94.387,20 Kč a smluvní pokuty ve výši 60.000,- Kč. Odvolací soud dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Z uvedeného je zřejmé, že žalobce napadl dovoláním rozsudek odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Dovolání je ve shora uvedeném rozsahu přípustné dle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Dle ust. § 242 odst. 3 o. s. ř. je dovolací soud – s výjimkou určitých vad řízení – vázán v dovolání uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil.

Dovolatel spatřuje naplnění dovolacího důvodu uvedeného v ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. nesprávné právní posouzení věci v tom, že odvolací soud dovodil, že přiznání žalované částky žalobci by bylo v rozporu se zásadou poctivého obchodního styku dle § 265 obchod. zák., poněvadž žalobce nepředal žalovanému nutné dokumenty (technický průkaz vozidla) k řádnému užívání předmětu leasingu žalovanému, a ten nemohl předmět leasingu užívat.

Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů, jež nebyly dovoláním zpochybněny, vyplývá, že mezi žalobcem, žalovaným a společností C., s. r. o. byla dne 2. 7. 2003 uzavřena „dohoda o převedení práv a závazků z leasingové smlouvy – dále též jen „Dohoda“, v níž se žalobce zavázal postoupit žalovanému veškerá práva a převést na něho veškeré závazky plynoucí z leasingové smlouvy uzavřené dne 22. 8. 2001 mezi žalobcem a společností C., s. r. o., jejímž předmětem byl leasing tahače návěsů V. s tím, že žalobcem zaplacené leasingové splátky budou započteny ve prospěch žalovaného. V čl. VII uzavřené Dohody bylo uvedeno, že technický průkaz vozidla, jež je předmětem leasingu, byl předán společností C., s. r. o. žalovanému, jenž se dále zavázal předložit společnosti C., s. r. o. do 14 dnů ode dne podpisu této Dohody technický průkaz vozidla s registrací jeho osoby jako držitele vozidla.

V listině nazvané „Smlouva o finančním vyrovnání při převodu dopravního prostředku ze dne 14. 7. 2003“ (dále též „Smlouva“) se žalobce s žalovaným dohodl, že žalovaný zaplatí žalobci v den předání tahače žalovanému částku 94.387,20 Kč (částka představuje dvě leasingové měsíční /splatné/ splátky po 34.993,60 Kč, které žalobce nezaplatil leasingové společnosti, a „odstupné“ ve výši 24.400,- Kč jako poměrnou část akontace, kterou žalobce zaplatil leasingové společnosti při uzavření leasingové smlouvy ze dne 22. 8. 2001), popř. ve splátkách na základě splátkového kalendáře, jenž byl nedílnou součástí této smlouvy a dle kterého se dlužník zavázal uhradit dluh ve výši 94.387,20 Kč v šesti splátkách po 15.731,20 Kč s tím, že první splátka bude splatná do 31. 7. 2003. Pro případ prodlení si účastníci dohodili smluvní pokutu ve výši 10.000,- Kč za každý jednotlivý případ prodlení a smluvní penále z prodlení ve výši 1 % z dlužné částky za každý den prodlení. „Osvědčení o technickém průkazu“ (správně „osvědčení o registraci silničního motorového vozidla a přípojného vozidla“ - § 2 písm. g/ vyhlášky č. [243/2001](#) Sb., o registraci vozidel) bylo dle odvolacího soudu předáno 14. 7. 2003 a „velký technický průkaz“ (technický průkaz silničního motorového vozidla a přípojného vozidla) dne 2. 9. 2003. Dále bylo zjištěno, že po uzavření Dohody byl technický průkaz silničního motorového vozidla a přípojného vozidla společností C. s. r. o. předán žalobci na odhlášení a poté žalovanému na jeho registraci. Žalobce byl odhlášen jako držitel vozidla na dopravním inspektorátu dne 30. 7. 2003 a žalovaný zaregistrován dne 3. 9. 2003.

Z hlediska v dovolání uplatněného dovolacího důvodu je zřejmé, že v souzené věci půjde o posouzení otázky, zda postup žalobce, jenž se domáhá zaplacení v Dohodě smluvené částky 94.387,20 Kč a smluvní pokuty ve výši 60.000,- Kč vyúčtované za to, že žalobce do podání žaloby ze shora uvedené částky nezaplatil ničeho, nepožívá právní ochrany, tj. že byl v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku tím, že žalobce nepředal žalovanému včas tzv. velký technický průkaz vozidla, jež bylo předmětem leasingu, a žalovaný proto nemohl předmět leasingu řádně užívat.

Podle § 265 obchod. zák. výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, nepožívá právní ochrany.

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že účastník obchodně právního vztahu nesmí při prosazování svých zájmů překročit meze, které vyplývají ze zásad poctivého obchodního styku, tj. nesmí zneužít práv, která mu podle zákona, popř. na základě smluvního ujednání vznikla.

V posuzovaném případě se odvolací soud neztotožnil s aplikací ust. § 265 obchod. zák. provedené soudem prvního stupně. Podle názoru odvolacího soudu by bylo vyhovění žalobě za situace, kdy žalobce nepředal žalovanému veškeré dokumenty (tj. tzv. velký technický průkaz) vážící se k předmětu leasingu (vozidlu V.), a žalovaný jej proto nemohl v období od 2. 7. do 2. 9. 2003 řádně užívat, v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, a tak rozhodl o zamítnutí žaloby na zaplacení částky 94.387,20 Kč a smluvní pokuty 60.000,- Kč.

Soudní praxe ve svých rozhodnutích, publikovaných v odborných periodikách (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 32 Odo 468/2003, publikované v časopisu Jurisprudence č. 1/2004, s. 33), dovodila, že porušení zásad poctivého obchodního styku je nutno zkoumat v každém případě ve vazbě na jeho konkrétní okolnosti. Vzniknou-li zúčastněným osobám proti sobě práva (a odpovídající povinnosti) z navzájem různých právních titulů, není zneužitím práva, pokud se jedna ze stran svých nároků domáhá, i když druhá strana svá práva neuplatňuje (viz Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu 3249/32).

V posuzovaném případě tak dovolací soud v souladu s judikaturou (viz též rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 427/2003) uzavřel, že jednání žalobce vymáhajícího svou pohledávku za žalovaným není v rozporu s poctivým obchodním stykem, neboť měl-li žalovaný určité nároky vůči žalobci (např. náhradu škody), bylo jeho věcí, aby je uplatnil, přičemž případná existence těchto nároků žalovaného neodůvodňuje závěr, že vymáhání pohledávky žalobce je v rozporu s poctivým obchodním stykem.

Dovolací soud k tomu ještě poznamenává, že v posuzované věci žalovaný vstupoval do práv a povinností vyplývajících z leasingové smlouvy ze dne 22. 8. 2001 na straně tzv. leasingového nájemce mj. za situace, kdy tzv. velký technický průkaz držela leasingová společnost C., s. r. o. Žalovaný sám v dohodě ze dne 2. 7. 2003 potvrdil, že mu tento doklad byl tzv. leasingovým pronajímatelem předán (poté bylo zjištěno, že se tak nestalo). Závěr odvolacího soudu o tom, že žalovaný proto, že mu žalobce nepředal tzv. velký technický průkaz vozidla, nemohl vozidlo užívat, se jeví jako dostatečně nezpůsobilý odůvodnit závěr, že by vymáhání pohledávky žalobce bylo z tohoto důvodu v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku.

Dovolací soud s ohledem na uvedené dovodil, že není správný závěr odvolacího soudu, že postup žalobce, jenž se domáhá zaplacení v Dohodě, uzavřené s žalovaným, smluvené částky 94.387,20 Kč a smluvní pokuty ve výši 60.000,- Kč vyúčtované za to, že žalobce do podání žaloby ze shora uvedené částky nezaplatil ničeho, je dle § 265 obchod. zák. v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku.

Dalšími námitkami dovolatele spočívajícími v tvrzení, že nebylo prokázáno sjednání přeprav a vznik

škody v důsledku nepředání technického průkazu a v souvislosti s tím i uplatnění práv z odpovědnosti z vad nebylo třeba se již zabývat, neboť nejsou pro posouzení věci, jak to vyplývá z uvedeného, rozhodné.

Nejvyšší soud České republiky proto rozhodl tak, že dovoláním napadený rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)